

TUNGE OG LETTE SUBJEKT OG OBJEKT

Vanligvis sier vi at subjekt står foran setningsadverb, og objekt står etter setningsadverb:

S   SA   O

I dag kjøper han ikke boka.

Det er ikke alltid slik. Plasseringen til subjekt og objekt kan variere. Subjekt og objekt kan være *tunge* eller *lette*, og det bestemmer posisjonen i setningen.

Tunge subjekt og objekt

Subjektet/objektet er *tungt* når det er langt eller har trykk (sterkt fokus i setningen). Subjektet/objektet er også tungt når det er et navn eller et substantiv. Tunge subjekt og objekt står *etter setningsadverbet*:

SA   S

I dag kommer ikke vennene mine.

SA   O

Jeg kjøper ikke den gule bilen.

SA   S   O

I dag kjøper ikke Olav den gule bilen.

Lette subjekt og objekt

Subjektet/objektet er *lett* når det er et pronomen som ikke har trykk. Lette subjekt og objekt står *foran setningsadverbet*.

S   SA

I dag kommer de ikke.

O   SA

Jeg kjøper den ikke.

S   O   SA

I går kjøpte han den ikke.

Objektet står etter setningsadverbet hvis det er flere enn ett verb i setningen:

Han har ikke kjøpt den.
Han kan ikke kjøpe den.

Konsekvenser for setningen

Pronomenet får trykk hvis vi setter det etter setningsadverbet, og da betyr ofte setningen noe annet. Her er to svar på spørsmålet "Kysset du kona di i går?"

Jeg kysset henne ikke. (= Nei, det gjorde jeg ikke.)
 Jeg kysset ikke henne. (= Jeg kysset en annen person.)

I den siste setningen får *henne* mer trykk enn *ikke*, og fokuset i setningen går fra negasjonen til *hvem han kysset*.

Det samme kan vi gjøre med subjektet:

I dag kommer ikke Tor. (= Nøytral konstatering)
 I dag kommer Tor ikke. (= Jeg trodde at han kom, men...)

I den siste setningen får *ikke* mer trykk enn *Tor*, og negasjonen blir det viktigste. I den første setningen er *Tor* det viktigste: Anne kommer, men ikke Tor.